

Наукові перспективи
Видавнича група

ISSN 2786-5274 (Print)
DOI:10.52058/2786-5274-2024-10(38)

*Ми ї'ємось за те, чому
немає чини в усьому світі —
за Батьківщину.
О. Довженко*

Наукові інновації та передові технології

СЕРІЯ "УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ"

СЕРІЯ "ПРАВО"

СЕРІЯ "ЕКОНОМІКА"

СЕРІЯ "ПСИХОЛОГІЯ"

СЕРІЯ "ПЕДАГОГІКА"

№ 10(38) 2024

Всеукраїнська Асамблея докторів наук із державного управління

у рамках роботи Видавничої групи «Наукові перспективи»

«Наукові інновації та передові технології»

(Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»)

Випуск № 10(38) 2024

Київ – 2024

Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration

within the work of the Publishing Group «Scientific Perspectives»

«Scientific innovations and advanced technologies»

(Series «Management and administration», Series «Law», Series «Economics», Series «Psychology», Series «Pedagogy»)

Issue № 10(38) 2024

Kyiv – 2024

ISSN 2786-5274 Print

УДК 001.32:1 /3/(477)(02)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-10\(38\)](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-10(38))

**«Наукові інновації та передові технології» (Серія «Управління та адміністрування»,
Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»):
журнал. 2024. № 10(38) 2024. С. 902.**

Рекомендовано до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення від 07.10.2024, № 7/10-24)

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
серія КВ № 24962-14902Р від 13.09.2021 р.*

Журнал видається за наукової підтримки: Інституту філософії та соціології Національної Академії Наук Азербайджану (Баку, Азербайджан), громадської організації «Асоціація науковців України», громадської організації «Християнська академія педагогічних наук України» та громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання».

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 30.11.2021 № 1290 журналу присвоєно категорію "Б" із права

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 01.02.2022 № 89 журналу присвоєно категорію "Б" із педагогіки

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 07.04.2022 № 320 журналу присвоєно категорію "Б" із економіки та державного управління

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 20.06.2023 № 768 журналу присвоєно категорію "Б" зі спеціальностей 073 - менеджмент, 076 - підприємництво та торгівля, 015 - професійна освіта

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 23.08.2023 № 1035 журналу присвоєно категорію "Б" зі спеціальності 053 - психологія

Наукове видання включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus, міжнародної пошукової системи Google Scholar та до міжнародної наукометричної бази даних Research Bible.

Журнал заснований з метою розвитку вітчизняного наукового потенціалу у галузях державного управління, права, економіки, психології, педагогіки та його інтеграції у світовий науковий простір, шляхом оприлюднення результатів наукових досліджень.

Головний редактор:

Романенко Євген Олександрович — доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України, полковник Центрального науково-дослідного інституту Збройних Сил України, Президент громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)

Редакційна колегія:

- Абуселідзе Георгій - завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Батумі, Грузі)
- Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Беньковська Наталя Борисівна — кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри мовної підготовки Інституту Військово-Морських Сил Національного університету "Одеська морська академія" (Одеса, Україна)
- Бельська Тетяна Валентинівна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри менеджменту Інституту підготовки кадрів державної служби зайнятості (м. Київ, Україна)
- Бондар-Підгурська Оксана Василівна - доктор економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», (Полтава, Україна)
- Будник Вікторія Анатоліївна - кандидат економічних наук, професор, професор кафедри бізнес-логістики та транспортних технологій Державного університету інфраструктури та технологій (Київ, Україна)
- Гбур Зоряна Володимирівна - доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри управління охороною здоров'я та публічного адміністрування Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика (Київ, Україна)
- Дацій Олександр Іванович — доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Дегтяр Олег Андрійович — доктор наук з державного управління, доцент, доцент кафедри менеджменту і адміністрування Харківського національного університету міського господарства ім. О. М. Бекетова (Харків, Україна)
- Демідова Юлія Євгенівна - кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами Національного Технічного Університету «Харківський Політехнічний Інститут» (Харків, Україна)
- Дем'янишина Олеся Андріївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (Умань, Україна)
- Дранус Любов Сергіївна — кандидат економічних наук, доцент, оцент кафедри менеджменту Чорноморського національного університету імені Петра Могили
- Журавльова Лариса Петрівна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна)
- Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Ільїн Валерій Юрійович - доктор економічних наук, професор (Київ, Україна)
- Ільїна Анастасія Олександрівна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління і адміністрування Національного торговельно-економічного університету (Київ, Україна)
- Ічанська Олена Михайлівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Кайдашев Роман Петрович — доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Каламаж Руслана Володимирівна - доктор психологічних наук, професор, проректор з навчально-виховної роботи Національного університету «Острозька академія» (Рівне, Україна)
- Кардаш Оксана Любомирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інститут автоматичної, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
- Калашнік Наталя Василівна — кандидат педагогічних наук, доцент кафедри українознавства Вінницького національного медичного університету ім. М.І.Пирогова, (Вінниця, Україна) kalashnuknatalia@gmail.com
- Кобець Дмитро Леонтійович - кандидат економічних наук (доктор філософії), доцент Хмельницького національного університету, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування (м. Хмельницький, Україна)
- Коваленко Олена Михайлівна - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна)

- Корильчук Неоніла Іванівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
- Корнієнко Петро Сергійович - доктор юридичних наук, доцент, адвокат, заступник першого проректора по роботі з коледами, професор кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії статистики, обліку та аудиту (Київ, Україна)
- Кошова Світлана Петрівна — кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри управління охорони здоров'я Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика (Київ, Україна)
- Кравчук Володимир Миколайович — доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Кравчук Людмила Степанівна - кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», завідувач кафедрою фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університет "Україна" (Хмельницький, Україна)
- Литвиненко Віктор Іванович — доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Навчального наукового інституту права Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
- Лич (Назарук) Оксана Миколаївна - доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Марушева Олександра Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (м. Київ, Україна)
- Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
- Мізюк Вікторія Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету управління, адміністрування та інформаційної діяльності Ізмаїльського державного гуманітарного університету (Ізмаїл, Україна)
- Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
- Новак-Каляєва Лариса Миколаївна — доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України (Львів, Україна)
- Огієнко Альона Володимирівна - доктор економічних наук, доцент кафедри організації авіаційних робіт та послуг Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Орлова Наталія Сергіївна - доктор наук з державного управління, професор кафедри державного управління, публічного адміністрування та регіональної економіки, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (Харків, Україна)
- Павлов Костянтин Володимирович — доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри підприємництва і маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Павлова Олена Миколаївна - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та маркетингу Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
- Пагута Тамара Іванівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, директор Інституту педагогічної освіти Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука» (Рівне, Україна)
- Помиткін Едуард Олександрович — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (Київ, Україна)
- Помиткіна Любов Віталіївна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Приходькіна Наталія Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)

- Савенко Олена Анатоліївна - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і права Дніпровського державного аграрно-економічного університету, членкиня громадської наукової організації "Фінансово-економічна наукова рада" (Київ, Україна)
- Сапожников Станіслав Володимирович - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та психології Університету імені Альфреда Нобеля (Дніпро, Україна)
- Сопілко Ірина Миколаївна - доктор юридичних наук, професор, Відмінник освіти України, Заслужений юрист України, декан юридичного факультету Національного Авіаційного Університету (Київ, Україна)
- Титко Анна Василівна — кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
- Трушкіна Наталія Валеріївна — кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук України, дійсний член Центру українсько-європейського наукового співробітництва, старший науковий співробітник відділу проблем регуляторної політики та розвитку підприємництва, Інститут економіки промисловості НАН України (Київ, Україна)
- Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)
- Хохліна Олена Петрівна — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна)
- Якимчук Аліна Юріївна — доктор економічних наук, професор, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
- Яковицька Лада Савелівна — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
- Якушева Оксана Вікторівна — кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та підприємництва Черкаського державного технологічного університету (Черкаси, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

© автори статей, 2024
© Всеукраїнська Асамблея
докторів наук із державного управління, 2024
© Видавнича група «Наукові перспективи», 2024

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Управління та адміністрування»

Ємельянов В.Р. <i>АДВОКАТУРА ТА ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ЯК МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА</i>	15
Єсенніков К.В. <i>ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В РІЗНИХ СФЕРАХ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В СКАНДИНАВСЬКИХ КРАЇНАХ</i>	26
Костик Є.П., Вареник О.М., Васильєва Н.Б. <i>РОЛЬ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В СТИМУЛЮВАННІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ</i>	36
Криштанович М.Ф. <i>ХАРАКТЕРИСТИКА СУТНОСТІ Й ЗМІСТУ ДЕМОГРАФІЧНОЇ БЕЗПЕКИ: МІСЦЕ Й ЗНАЧЕННЯ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ БЕЗПЕКОЮ</i>	51
Ларін С.В. <i>ДЕРЖАВНІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ НАЦІОНАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ МІЖСУБ'ЄКТНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА</i>	60
Пархоменко-Куцевіл О.І. <i>ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ</i>	77
Серьогіна Н.О., Науменко С.П. <i>НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ ВОЄННО-ПОЛІТИЧНОЇ КРИЗИ</i>	88
Abramova I.O. <i>SATISFACTION WITH THE WORK OF THE ORGANIZATION'S STAFF: FORMS AND IMPACT ON THE EFFICIENCY OF THE ENTERPRISE</i>	98
Shlenova M.H., Grechanuk O.Ye. <i>MANAGING ACADEMIC PERSONNEL IN HIGHER EDUCATION: CURRENT CHALLENGES AND FUTURE DIRECTIONS</i>	105
Леськів Г.З., Пантелєєв М.М. <i>БЕЗПЕКА ПРИ УПРАВЛІННІ СУЧАСНИМ ТУРИСТИЧНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ : НОВІ МОЖЛИВОСТІ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ</i>	116
Марчук В.В., Шевченко А.В., Крушинський А.В. <i>МАРКЕТИНГОВА СТРАТЕГІЯ ТА ЕКОЛОГІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ У ФОРМУВАННІ SUSTAINABILITY-МАЙБУТНЬОГО</i>	125

- Мельник Л.М., Ландяк Т.П., Коваль С.Ю.** 143
СПЕЦИФІКА ТА ОРІЄНТИРИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ
- Палвашова Г.І., Коренман Є.М.** 157
ІННОВАЦІЇ В ОПЕРАЦІЙНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ — ШЛЯХ ДО КОНКУРЕНТО-СПРОМОЖНОСТІ ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВ
- Рудаченко О.О., Коненко В.В.** 169
ІНТЕГРАЦІЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ
- Сохань І.В., Лузан Є.С.** 178
ІСТОРИЧНИЙ ЕКСКУРС РОЗВИТКУ ІНСТРУМЕНТІВ ТА МЕТОДИК ПРОЄКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ
- Штангрет А.М., Силкін О.С., Шляхетко В.В.** 190
ТРУДОВА МІГРАЦІЯ ЯК ЗОВНІШНЯ ЗАГРОЗА ДЛЯ КАДРОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

СЕРІЯ «Право»

- Бисага Ю.М.** 202
КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО НА ПІДПРИЄМНИЦЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ У ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ПРАВОВІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ
- Бобко У.П.** 213
ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА РИНКУ СУЧАСНОГО КУЛЬТУРНОГО ПРОДУКТУ
- Крупницький О.С., Замрига А.В.** 226
ПОВНОВАЖЕННЯ ТА КОМПЕТЕНЦІЯ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В СФЕРІ ЕКОНОМІКИ
- Маркулинець А.А.** 238
ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМЕРЦІЇ В ЕПОХУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ: ВЗАЄМОДІЯ КОРИСТУВАЧІВ ТА БРЕНДІВ У МЕЖАХ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ
- Пастух І.Д.** 250
ПІДСТАВИ ПРИПИНЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ТА СЛУЖБИ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ
- Проневич О.С.** 262
ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ ЯК ЗАСАДНИЧИЙ КОНЦЕПТ ПУБЛІЧНОГО МІСТОБУДІВНОГО ПРАВА: СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ЛЕГАЛЬНЕ ЗАКРІПЛЕННЯ

Пушкар М.В., Поліщук А.Е. <i>РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА СОРТИ РОСЛИН В УКРАЇНІ</i>	273
Семенко Б.М. <i>СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ</i>	285
Сех Ю.З. <i>УСУНЕННЯ ВІД ПРАВА НА СПАДКУВАННЯ МАЙНОВИХ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ВИЗНАННЯ ЇХ ВІДУМЕРЛОЮ СПАДЩИНОЮ</i>	297
Скриньковський Р.М. <i>УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ ОХОРОНИ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ</i>	307
Христова Ю.В. <i>АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ</i>	317
Шепета О.В. <i>ОЦІНКА МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ ПРОБЛЕМ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В КАДРОВІЙ ПОЛІТИЦІ ПРИ ПІДБОРІ ПЕРСОНАЛУ В СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ</i>	330
СЕРІЯ «Економіка»	
Живко З.Б., Стадник М.Є., Родченко С.С., Шегинська А.І., Живко О.В. <i>РОЛЬ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ</i>	343
Лемішко О.О., Аксаїтов Р.Ш. <i>ФІНАНСОВА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ КИЇВСЬКОГО РЕГІОНУ: ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ПЕРЕВАГИ</i>	361
Лукаш Д.Г., Приймук О.Р. <i>ЛОГІСТИЧНІ ПРОЦЕСИ В ТРЕЙДІНГУ НАФТОПРОДУКТІВ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ</i>	372
Марінов Є.А. <i>ЕКОНОМІЧНИЙ ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНИМИ ЛАНЦЮГАМИ ПОСТАВОК</i>	384
Перхайло Н.А., Овсієнко А.М. <i>ЕКОНОМІЧНА КУЛЬТУРА ФАХІВЦЯ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ</i>	398
Поляк-Свергун М.М. <i>ФІСКАЛЬНА ПОЛІТИКА ЯК ІНСРУМЕНТ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ</i>	407

- Ружевич Д.І., Ружевич В.І.** 416
*РЕГЕНЕРАЦІЯ ПОКЛАДІВ ВУГЛЕВОДНІВ НА ПІЗНІЙ СТАДІЇ ЕКСПЛУАТАЦІЇ,
ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ НАРОЩУВАННЯ ПРОМИСЛОВИХ ЗАПАСІВ
ТА ЇХ ВИДОБУТКУ (НА ПРИКЛАДІ АБАЗІВСЬКОГО ГАЗОКОНДЕНСАТНОГО
РОДОВИЩА)*
- Струк Н.Р., Михайлик Н.І.** 432
*МАРКЕТИНГОВЕ ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ РОЗДРІБНОЇ
ТОРГІВЛІ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ*
- Шубалий О.М., Єфімов А.С.** 441
ВИКЛИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГІДНОЇ ПРАЦІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
- Шульц С.Л., Антонюк М.Ю.** 452
*РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ЄС: ГЕНЕЗА СТАНОВЛЕННЯ ТА ПРІОРИТЕТИ
СУЧАСНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ*
- Щитов Д.М.** 464
*ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАХОДИ ПОДОЛАННЯ ПЕРЕПОН В
ЕЛЕКТРОННІЙ ТОРГІВЛІ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ*

СЕРІЯ «Педагогіка»

- Cui Naoran** 475
*SCIENTIFIC APPROACHES TO FORMING THE COGNITIVE ACTIVITY OF
YOUNGER SCHOOL STUDENTS IN ART LESSONS USING COMPUTER
TECHNOLOGIES*
- Grod I.M., Leshchuk S.O., Grod I.M.** 483
*USE OF MULTIMEDIA EDUCATIONAL TOOLS ON THE EXAMPLE OF STUDYING
THE TOPIC "COMPUTER NETWORKS"*
- Багорка А.М., Есаулова О.В.** 495
*ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ПРОФЕ-
СІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ*
- Бажан С.П.** 508
*«ОСВІТА 4:0» В АСПЕКТІ УПРАВЛІННЯ ТЕХНІЧНИМ ОСВІТНЬО-НАУКОВИМ
КЛАСТЕРОМ*
- Бацуровська І.В., Кашина Г.С., Кутафін Ю.В., Брезецький С.О.** 519
РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ ГРАМОТНОСТІ У КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
- Белій С.П., Гращенкова Ж.В.** 532
*КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ПРОФЕСІЙНА СКЛАДОВА СУЧАС-
НОГО ТРЕНЕРА З ПЛАВАННЯ*

- Дубініна Н.В.** 542
ВПЛИВ НАУКОВО-ТВОРЧОГО ГУРТКА НА ФОРМУВАННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-БУДІВЕЛЬНИКІВ ТА АРХІТЕКТОРІВ
- Загородня А.А.** 553
ПИТАННЯ АНТРОПОЛОГІЧНИХ СМИСЛІВ ОСВІТИ І ВИХОВАННЯ В СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКОМУ ДИСКУРСІ УКРАЇНСЬКИХ МИТЦІВ: В. ВИННИЧЕНКО, М. ШЛЕМКЕВИЧ
- Заремська І.М., Мілютіна О.К., Марєєв Д.А.** 563
ЗАВДАННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗБУДОВИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ
- Коргун Л.М.** 576
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В ГАЛУЗІ ДОШКІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ
- Кравченко К.А.** 587
ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНОЇ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ІЗ ТЕОРІЇ ЦИФРОВИХ АВТОМАТІВ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ»
- Кузьма-Качур М.І., Горват М.В.** 603
ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЕКОЛОГО-КРАЄЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
- Куліненко Л.Б., Яренчук Л.Г.** 614
ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАУРОЧНОЇ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В МЕЖАХ ПРОЕКТНОГО НАВЧАННЯ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ
- Кучай Т.П., Кучай О.В., Біда О.А.** 626
ГЕНДЕРНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
- Макаренко І.Є.** 633
РОЛЬ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ У РОЗВИТКУ МОТИВАЦІЙНО-ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
- Максименко Н.Б., Барило С.Б., Бай І.Б.** 645
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ФАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАСОБАМИ СУБ'ЄКТ-СУБ'ЄКТНОЇ ВЗАЄМОДІЇ
- Павленко О.А.** 657
СТРУКТУРА УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ПІДРОЗДІЛІВ ЗВ'ЯЗКУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ
- Паржницький В., Савенко О., Шнюкова І.** 672
ПРОФЕСІЙНЕ ТА ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНЕ НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ МОДУЛЬНОЇ ТЕХНОЛОГІ

- Погорєлова Т.Ю., Лей Занг** 681
РОЗВИТОК СОФТ-СКІЛЗ ЯК ЧАСТИНА ПРОГРАМ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВИПУСКНИКІВ ЗВО: ДОСВІД КНР
- Сафарян С.І.** 695
ПРОБЛЕМИ ДИТЯЧОГО ЧИТАННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ РОЗВ'ЯЗАННЯ У ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ НАВЧАННІ ПЕДАГОГІВ
- Соколенко Л.С., Поштарук Л.І.** 706
АНАТОМІЯ СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ І ЇЇ РОЛЬ У ФІЗИЧНІЙ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ
- Сороколіта О.В., Михайлишин Г.Й.** 714
МОДЕЛЮВАННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ВИКЛАДАННЯ ІНТЕГРОВАНІХ КУРСІВ
- Тягай І.М., Махомета Т.М.** 724
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ФОРМ ТА МЕТОДІВ КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН
- Фешук А.М., Галацин К.О.** 732
ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАОХОЧУВАЛЬНИХ БАЛІВ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ПРИКЛАДНОЇ МЕХАНІКИ
- Черніченко Л.А.** 743
ЗАСТОСУВАННЯ АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНИХ МЕТОДІВ У РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ
- Шевченко С.М.** 751
АКТУАЛІЗАЦІЯ ФІЛОСОФСЬКО-ОСВІТНЬОЇ КОНЦЕПЦІЇ Ю. ФЕДЬКОВИЧА ТА С. ВАСИЛЬЧЕНКА В СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ОСВІТИ

СЕРІЯ «Психологія»

- Babchuk O.H., Babchuk M.I., Hramatyk V.F.** 762
PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF PERSONALITY DEVELOPMENT
- Fomina I.S., Los O.M.** 773
THE PARTICULARITIES OF MOTIVATION FOR FOREIGN LANGUAGE LEARNING
- Posatsky O.V., Kalichak Yu.L.** 785
PSYCHOLOGICAL FEATURES OF THE EDUCATION OF SENIOR PRESCHOOL STUDENTS
- Білоус А.А.** 795
КАР'ЄРА В ПОХИЛОМУ ВІЦІ: ГОРИЗОНТИ ЗРОСТАННЯ ТА ПОДОЛАННЯ САМОТНОСТІ

Бойко А.О. <i>ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ В ЕКСТРЕМАЛЬНИХ УМОВАХ</i>	806
БортовА.С. <i>ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДЛІТКІВ З ГРУПИ РИЗИКУ ТА ПРОФІЛАКТИКА МЕНТАЛЬНИХ РОЗЛАДІВ</i>	819
Григор'єв О.Ю. <i>ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРАВОСВІДОМОСТІ ЛЮДИНИ</i>	830
Григор'єв О.Ю. <i>ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЇ НЕПОВНОЛІТНЬОГО ПРАВОПОРУШНИКА</i>	842
Колесніченко М.В. <i>ФРАКТАЛЬНА ТЕРАПІЯ: ПРЕД'ЯВЛЕННЯ МЕТОДУ</i>	853
Кулаковський Т.Ю., Гаркавенко Н.В., Чумаченко О.Ю. <i>ПСИХОЛОГІЧНІ ТА УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ ІМІДЖУ КЕРІВНИКА</i>	872
Симоненко С.М., Костюніна О.В., Кутінова П.В. <i>ДОСЛІДЖЕННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ДОВІРИ ДО СЕБЕ З ПРОФЕСІЙНОЮ ІДЕНТИЧНІСТЮ У ДІЯЛЬНОСТІ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА</i>	880
Терентьєва Н.О., Велієва Д.З. <i>ВИВЧЕННЯ ФЕНОМЕНА РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ</i>	892

УДК 352

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-10\(38\)-169-177](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-10(38)-169-177)

Рудаченко Ольга Олександрівна доктор економічних наук, професор, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, вул. Маршала Бажанова, м. Харків, 61002, тел.: (093) 504-88-15, <https://orcid.org/0000-0001-9597-574>

Коненко Віталіна Володимирівна кандидат економічних наук, доцент, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, вул. Маршала Бажанова, м. Харків, 61002, тел.: (050) 978-51-36, <https://orcid.org/0000-0002-1525-7736>

ІНТЕГРАЦІЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Анотація. У статті розглядається інтеграція системи управління економічною безпекою суб'єктів господарювання як ключовий фактор їх стабільного функціонування в умовах сучасних викликів, зокрема воєнного часу. Підкреслюється критична роль суб'єктів господарювання для економіки країни через створення робочих місць, генерацію податкових надходжень та стимулювання інновацій. Проаналізовано основні труднощі, з якими стикаються підприємства, такі як економічна криза, ринкова нестабільність і конкуренція, які ведуть до зниження попиту на товари і послуги. На основі дослідження динаміки кількості суб'єктів господарювання в Україні виявлено, що економічна нестабільність та війна суттєво вплинула на їхнє функціонування. Дослідження наукових підходів до управління суб'єктами господарювання у сфері економічної безпеки демонструє широкий спектр методологій, які розвивалися під впливом глобальних викликів та зміни сучасних умов ведення бізнесу. Пропонується комплексний підхід до управління економічною безпекою, що включає наступні етапи: оцінки ризиків, аналізу ситуації, розробки стратегій, впровадження заходів, моніторингу та контроль, оцінка результатів, навчання та підвищення кваліфікації. Ця система дозволяє підприємствам не лише захистити свої активи, а й формувати культуру безпеки серед співробітників. В статті зацентрована увага на важливості адаптації суб'єктів господарювання до нових реалій та на необхідності формування ефективних стратегій для забезпечення стійкості та конкурентоспроможності в умовах динамічного бізнес-середовища. Висвітлені результати можуть слугувати основою для подальших досліджень у сфері економічної безпеки та управлінських практик для суб'єктів господарювання.

Ключові слова: система управління, підприємства, суб'єкти господарювання, безпека, економічна безпека, стратегія розвитку

Rudachenko Olha Oleksandrivna D.Sc. in Economics, Professor, O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, 17, Marshal Bazhanov St., Kharkiv, 61002, tel.: (093) 504-88-15, <https://orcid.org/0000-0001-9597-574>

Konenko Vitalina Volodymyrivna PhD in Economics, Associate Professor, O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, 17, Marshal Bazhanov St., Kharkiv, 61002, tel.: (093) 504-88-15, <https://orcid.org/0000-0002-1525-7736>

INTEGRATION OF THE ECONOMIC SECURITY MANAGEMENT SYSTEM OF BUSINESS ENTITIES

Abstract. The article examines the integration of business entities' economic security management systems as a critical factor in their stable functioning in the context of modern challenges, particularly during wartime. The authors emphasize the crucial role of business entities in the country's economy through the generation of tax revenues, job creation, and stimulation of innovation. The author analyzes the main difficulties enterprises face, such as the economic crisis, market instability, and competition, which lead to decreased demand for goods and services. Based on the study of the dynamics of the number of business entities in Ukraine, it is found that economic instability and the war has significantly affected their functioning. The study of scientific approaches to the management of business entities in economic security demonstrates a wide range of methodologies that have evolved under the influence of global challenges and changes in the current business environment. The authors propose a comprehensive approach to economic security management, which includes the following stages: risk assessment, situation analysis, strategy development, implementation of measures, monitoring and control, evaluation of results, training and professional development. This system allows enterprises to protect their assets and form a culture of security among employees. The article focuses on the importance of business entities' adaptation to new realities and the need to develop effective strategies to ensure sustainability and competitiveness in a dynamic business environment. The results can serve as a basis for further research into business entities' economic security and management practices.

Keywords: management system, enterprises, business entities, security, economic security, development strategy

Постановка проблеми. Діяльність суб'єктів господарювання (СГ) є критично важливою для економіки країни, оскільки вони забезпечують створення робочих місць, що сприяє зниженню безробіття та покращенню рівня

життя населення. Суб'єкти господарювання генерують податкові надходження, які фінансують державні програми та соціальні проекти та стимулюють інновації та технологічний розвиток, впроваджуючи нові продукти та послуги. Крім того, діяльність малих і середніх СГ сприяє розвитку конкуренції, що покращує якість товарів і послуг. Загалом суб'єкти господарювання активно взаємодіють з місцевими громадами, підтримуючи соціальні проекти та ініціативи, що зміцнює економічну стабільність на регіональному рівні [1].

Варто зазначити, що у воєнний період суб'єкти господарювання стикаються з численними труднощами, які загрожують їхньому виживанню та стабільності. Зокрема, зростання ризиків, пов'язаних із безпекою, призводить до порушення ланцюгів постачання, зниження попиту на товари та послуги, а також до нестачі кваліфікованих працівників. Фінансова невизначеність та інфляція ускладнюють доступ до кредитів і інвестицій, що негативно впливає на розвиток бізнесу. Отже, забезпечення економічної безпеки в таких умовах вимагає комплексного підходу. Дослідження цих проблем і пошук їх вирішення є основною метою авторів, що робить його особливо актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Управлінням економічною безпекою суб'єктів господарювання займалася велика кількість як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Ця тема, й на даний час, є досить актуальною, а тому викликає такий значний інтерес. Серед науковців, які досліджували цю проблематику варто віднести: Амірасланова Д. та ін. [2], Байбобоева Ф. [3], Вашай Ю.[4], Єфімова Є. та Марущак С. [5], Зейналлі Е.Дж. [6], Кллаберс Я. [7], Левіс М. [8], Мальц А. [9], Мессінг Б. [10] та ін.

Однак, проведений аналіз наукової літератури показав, що існує потреба провести узагальнення щодо методології інтеграції системи управління економічною безпекою в діяльності СГ в воєнний період.

Мета статті – аналіз і розробка ефективної системи управління економічною безпекою суб'єктів господарювання, а також визначення шляхів їх інтеграції для забезпечення стабільного функціонування підприємств у воєнний та післявоєнний періоди.

Виклад основного матеріалу. Суб'єкти господарювання сьогодні стикаються з численними викликами, зокрема, економічною кризою, нестабільністю ринків та високою конкуренцією, що призводить до зниження попиту на товари і послуги, особливо в воєнний період. Багато підприємств змушені скорочувати витрати, скорочувати персонал або навіть закриватися, що підвищує ризик банкрутства. Процес ліквідації стає складним і тривалим, оскільки вимагає не лише юридичних аспектів, але й адекватного управління активами та зобов'язаннями, а також взаємодії з кредиторами, що часто супроводжується конфліктами та фінансовими втратами. В таких умовах підприємці змушені шукати та розробляти нові стратегії не тільки розвитку, але й виживання і адаптації до швидко змінюваного бізнес-середовища. На рисунку 1 наведена кількість СГ за останні роки.

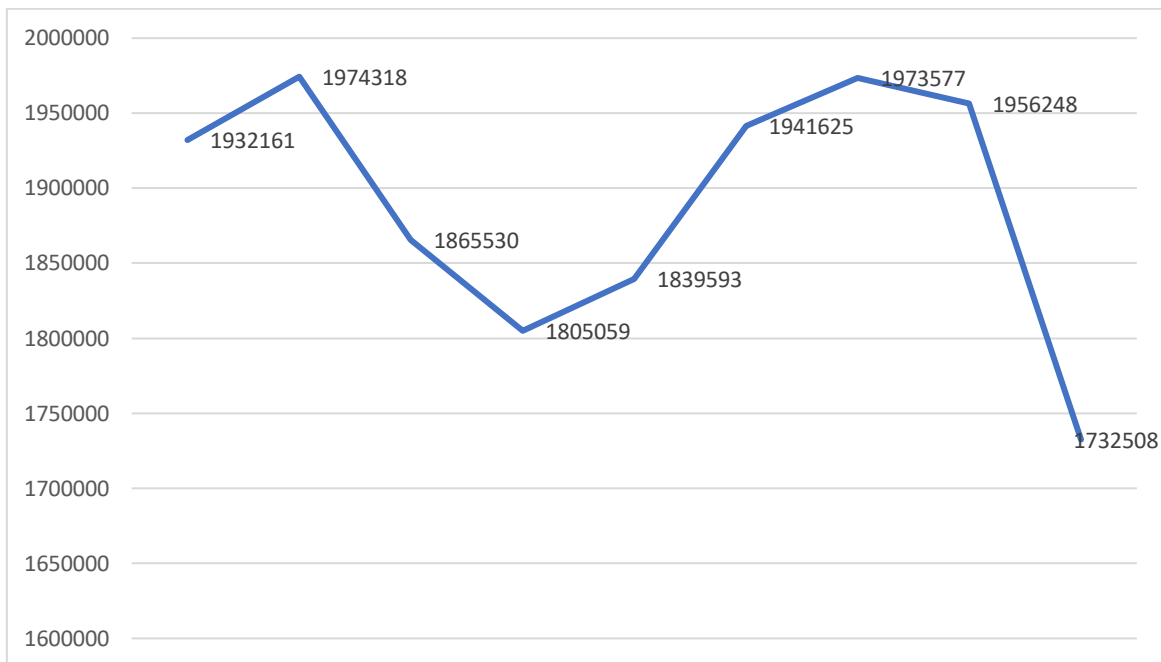

Рис. 1. Кількість суб'єктів господарювання, одиниць
*сформована авторами за даними [11]

Аналізуючи дані рисунку 1 видно, що кількість суб'єктів господарювання в Україні з 2014 по 2022 роки зазнала значних коливань. Після початкового зростання до 2016 року, спостерігається різке зменшення, що може свідчити про наслідки економічної нестабільності. Поновлення кількості СГ до 2019 року говорить про певну стабілізацію, але знову спостерігається значне зниження у 2022 році, що, ймовірно, відображає вплив пандемії та війни. Отже, ці дані підкреслюють вразливість бізнес-середовища, необхідність адаптації до нових викликів для розробки стратегії розвитку та формування системи управління економічною безпекою СГ.

Аналіз наукових підходів до управління суб'єктами господарювання в контексті їх економічної безпеки вказує на різноманітність методологічних підходів, що еволюціонували з часом під впливом глобальних викликів та зміни сучасних умов їх господарювання.

Так, на економічну безпеку суб'єктів господарювання в сучасних умовах можуть впливати різні фактори, зокрема:

- політична нестабільність: конфлікти, війни та зміни у владі можуть призвести до ризиків для бізнесу;
- економічні коливання: інфляція, рецесії, зміни валютних курсів можуть впливати на прибутковість і фінансову стабільність;
- зміни в законодавстві: нові регуляції та закони можуть створювати додаткові вимоги або обмеження для бізнесу;
- конкуренція: зростаюча конкуренція як з боку місцевих, так і міжнародних партнерів може підірвати ринкові позиції;
- технологічні зміни: інновації можуть створювати як можливості, так і загрози для традиційних бізнес-моделей;

- суспільні зміни: зміна споживчих уподобань і поведінки може впливати на попит на продукцію чи послуги;
- екологічні фактори: природні катастрофи, зміни клімату та екологічні обмеження можуть впливати на виробництво і постачання;
- кіберзагрози: зростання хакерських атак та інформаційних загроз ставить під загрозу дані та фінансові ресурси;
- глобалізація: міжнародні відносини і зовнішня економічна політика можуть впливати на доступ до ринків та ресурсів;
- соціальні фактори: зміни в трудових ресурсах, міграція, профспілкові рухи можуть впливати на діяльність підприємств та ін.

Наведені орієнтовні фактори вимагають постійного моніторингу та адаптації стратегій для забезпечення економічної безпеки СГ. Тому, важливо розробляти нові методи та підходи, які допоможуть в процесі управління. На рисунку 2 наведено поетапний підхід до управління економічною безпекою суб'єктів господарювання, який включає в себе 7 взаємопов'язаних етапів.

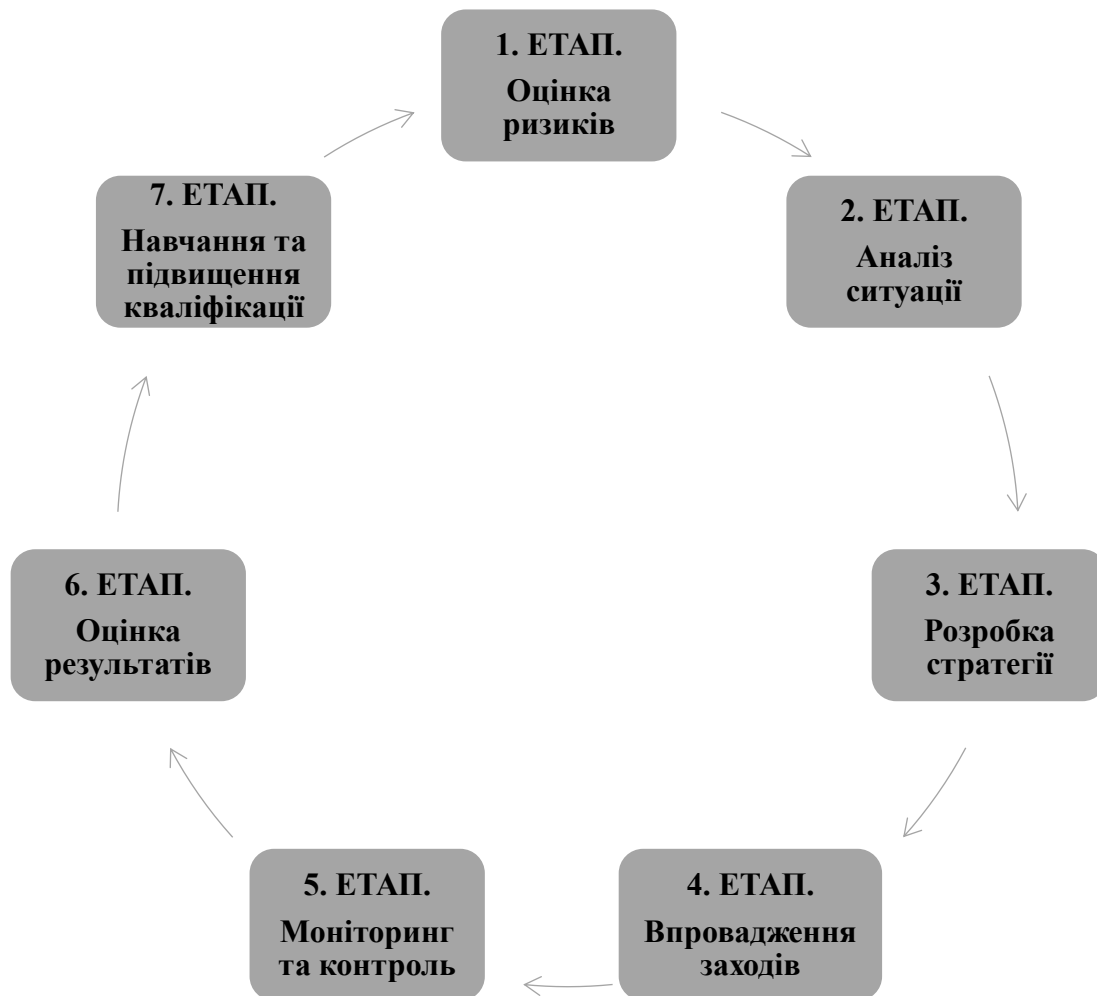

Рис. 2. Система управління економічною безпекою суб'єктів господарювання

*сформована авторами

На першому етапі системи управління економічною безпекою суб'єктів господарювання відбувається оцінка ризиків, яка включає ідентифікацію можливих загроз, що можуть вплинути на фінансову стабільність і репутацію підприємства. В процесі оцінки аналізуються внутрішні та зовнішні чинники, такі як ринкові умови, законодавчі зміни, фінансові показники та конкурентне середовище. Використовуючи різноманітні методи, зокрема SWOT-аналіз та аналіз сценаріїв, фахівці визначають ймовірність виникнення ризиків та їх потенційний вплив, що дозволяє створити пріоритети для подальших дій. Результати оцінки ризиків слугують основою для розробки ефективних стратегій управління, спрямованих на мінімізацію можливих негативних наслідків.

На другому етапі системи управління економічною безпекою суб'єктів господарювання проводиться аналіз ситуації, який включає глибоке дослідження внутрішніх і зовнішніх умов діяльності підприємства. На цьому етапі фахівці оцінюють результати попередньої оцінки ризиків, вивчають динаміку фінансових показників, аналізують конкурентне середовище та виявляють ключові фактори, що впливають на бізнес. Також здійснюється моніторинг зовнішніх загроз, таких як зміни в законодавстві, економічні тенденції та технологічні інновації. Зібрані дані допомагають сформулювати об'єктивне уявлення про поточну ситуацію, що є критично важливим для визначення напрямків подальших дій та розробки стратегій безпеки від потенційних загроз.

На третьому етапі системи управління економічною безпекою суб'єктів господарювання відбувається розробка стратегії, яка базується на результатах попередніх аналізів ризиків і ситуації. Фахівці формулюють конкретні цілі та завдання, враховуючи виявлені загрози та вразливості. Розробляються заходи для зменшення ризиків, такі як удосконалення внутрішніх контролів, впровадження нових технологій, зміна організаційної структури або перепідготовка персоналу. Крім того, важливими аспектами стратегії є створення планів реагування на надзвичайні ситуації та забезпечення моніторингу ефективності реалізації заходів. В результаті формулюється комплексний підхід, що дозволяє не лише захистити підприємство від можливих загроз, але й забезпечити стійкість і конкурентоспроможність на ринку.

На четвертому етапі системи управління економічною безпекою суб'єктів господарювання відбувається впровадження заходів, розроблених на попередньому етапі. Це передбачає реалізацію стратегій захисту, що включає в себе конкретні дії, такі як налаштування внутрішніх контролів, навчання співробітників, модернізацію технологій і процесів, а також укладення партнерств з іншими організаціями для посилення безпеки. Важливо забезпечити належне виконання кожного заходу та провести відповідні комунікації серед усіх рівнів управління. На цьому етапі також здійснюється моніторинг процесів впровадження, що дозволяє вчасно виявляти проблеми та коригувати

дії у разі потреби. Систематичне виконання заходів допомагає зміцнити економічну безпеку підприємства та зменшити ймовірність виникнення ризиків у майбутньому.

На п'ятому етапі системи управління економічною безпекою суб'єктів господарювання здійснюється моніторинг та контроль впроваджених заходів. Це передбачає постійний аналіз ефективності реалізованих стратегій та оцінку їх впливу на загальний рівень безпеки підприємства. Використовуються різноманітні індикатори, що дозволяють вимірювати результати, а також проводяться регулярні аудити для виявлення потенційних недоліків. На основі отриманих даних фахівці можуть коригувати існуючі стратегії та впроваджувати нові заходи для покращення ситуації. Цей етап є критично важливим для забезпечення адаптивності системи управління безпекою та реагування на зміни в зовнішньому середовищі, що допомагає підтримувати конкурентоспроможність підприємства.

На шостому етапі системи управління економічною безпекою суб'єктів господарювання проводиться оцінка результатів, яка включає аналіз ефективності всіх попередніх заходів і стратегій. Фахівці порівнюють досягнуті результати з поставленими цілями, оцінюючи, наскільки успішно вдалося знизити ризики та зміцнити безпеку підприємства. Важливо врахувати не лише фінансові показники, але й якісні аспекти, такі як задоволеність співробітників і клієнтів, а також загальний імідж компанії. На основі отриманих даних формуються висновки та рекомендації для подальшого розвитку системи управління економічною безпекою, що дозволяє вдосконалювати процеси і забезпечувати стійкість підприємства в умовах змінного середовища.

На сьомому етапі системи управління економічною безпекою суб'єктів господарювання здійснюється навчання та підвищення кваліфікації персоналу. Це передбачає розробку і впровадження програм навчання, які охоплюють теми, пов'язані з ідентифікацією ризиків, заходами безпеки та реагуванням на надзвичайні ситуації. Залучення фахівців та проведення семінарів, тренінгів і воркшопів допомагає підвищити рівень обізнаності співробітників про важливість економічної безпеки та їхню роль у захисті підприємства. Регулярне навчання забезпечує адаптацію персоналу до нових викликів та технологій, а також сприяє формуванню культури безпеки в організації. Це, у свою чергу, зміцнює загальну ефективність системи управління економічною безпекою та знижує ймовірність виникнення ризиків.

Отже, у результаті інтеграції системи управління економічною безпекою суб'єктів господарювання, що складається з етапів оцінки ризиків, аналізу ситуації, розробки стратегії, впровадження заходів, моніторингу та контролю, оцінки результатів і навчання персоналу, підприємство здатне ефективно ідентифікувати та мінімізувати загрози, що виникають у динамічному бізнес-середовищі. Комплексний підхід до управління безпекою забезпечує не лише захист активів і репутації, але й підвищує конкурентоспроможність і стійкість

підприємства, формуючи культуру безпеки серед співробітників. Це дозволяє організації адаптуватися до змін і успішно реагувати на виклики, що виникають у процесі її діяльності.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що під час забезпечення економічної безпеки СГ необхідна державна підтримка у вигляді фінансових грантів, субсидій та податкових пільг для підприємств, що постраждали від війни. Крім того, важливо розвивати програми навчання та перепідготовки кадрів, щоб компенсувати втрати робочої сили. Створення безпечних умов для ведення бізнесу, забезпечення інформаційної підтримки та розширення доступу до нових ринків також є ключовими аспектами для підтримки економічної стабільності у воєнний час.

Література:

1. Рудаченко, О., Єсіна О. (2020). Методи оцінки потенціалу економічних суб'єктів у системі соціально-економічного розвитку країни. Приазовський економічний вісник. Електронний науковий журнал. Вип. 3(20). С. 118-122.
2. Amiraslanova, D., Valiyeva, L., Gurbanova R. & Kocharli, H. (2024). Evaluation of financial indicators of an enterprise as an element of economic security. *Academy Review*. 2 (61):145-157; 10.32342/2074-5354-2024-2-61-10.
3. Bayboboeva, F. (2023). Theoretical Foundations Of Private Entrepreneurship's Economic Security. *Journal of Contemporary Business Law & Technology: Cyber Law, Blockchain, and Legal Innovations*, 1(2), 1–4. <https://doi.org/10.61796/ejcbt.v1i2.85>
4. Вашай, Ю. (2012). Шляхи підвищення рівня фінансової безпеки України на сучасному етапі. Галицький економічний вісник. №6 (39). -С.137-144.
5. Єфімова, Є., Марущак, С. (2013). Визначення категорій «економічна безпека підприємства» і «безпечний розвиток підприємства». *Бізнес Інформ*. 2013. No11. С. 8–13.
6. Zeynalli, E. (2020). Azerbaijani experience of evaluating the efficiency of the enterprise. *Audit*. 4 (30). P. 13-22.
7. Klabbers, J. (2022). *The Cambridge Companion to International Organizations Law*. Cambridge University. P. 391-421 DOI: <https://doi.org/10.1017/9781108574242.018>
8. Lewis, M. (1992). *Modern Banking: Theories and Evidence*. *Revue économique Année*. pp. 203-228.
9. Malz, A. (2011). *Financial Risk Management: Models, History, and Institutions*. Wiley, P. 752. ISBN: 978-0-470-48180-6.
10. Messing, B. (2012). *A Critique of Managing the Global Financial Crisis: Lessons from Technological Crisis Management. Learning From the Global Financial Crisis: Creatively, Reliably, and Sustainably*, Stanford Business Books. P. 205-210.
11. Державна служба статистики України. <https://www.ukrstat.gov.ua>

References:

1. Rudachenko, O. & Yesina O. (2020). *Metody otsinky potentsialu ekonomichnykh subiektiv u systemi sotsialno-ekonomichnoho rozvytku krainy. [Methods of assessing the potential of economic entities in the system of socio-economic development of the country]*. Pryazovskyyi ekonomichnyi visnyk. Elektronnyi naukovyi zhurnal. Vyp. 3(20). S. 118-122.
2. Amiraslanova, D., Valiyeva, L., Gurbanova R. & Kocharli, H. (2024). *Evaluation of financial indicators of an enterprise as an element of economic security*. *Academy Review*. 2 (61) : 145-157; 10.32342/2074-5354-2024-2-61-10.

3. Bayboboeva, F. (2023). *Theoretical Foundations Of Private Entrepreneurship's Economic Security*. Journal of Contemporary Business Law & Technology: Cyber Law, Blockchain, and Legal Innovations, 1(2), 1–4. <https://doi.org/10.61796/ejcbt.v1i2.85>
4. Vashay, Y. (2012). *Shliakhy pidvyshchennia rivnia finansovoi bezpeky Ukrainy na suchasnomu etapi. [Ways to increase the level of financial security of Ukraine at the present stage]*. Galician Economic Herald.. №6(39). S.137-144.
5. Efimova, E. & Marushchak S. (2020). *Vyznachennia katehorii «ekonomichna bezpeka pidpriemstva» i «bezpechnyi rozvytok pidpriemstva». [Definition of the categories “economic security of the enterprise” and “safe development of the enterprise”]*. Business Inform. 2013. No11. S. 8-13.
6. Zeynalli, E. (2020). *Azerbaijani experience of evaluating the efficiency of the enterprise*. Audit. 4 (30). P. 13-22.
7. Klabbers, J. (2022). *The Cambridge Companion to International Organizations Law*. Cambridge University. P. 391-421.
8. Lewis, M. (1992). *Modern Banking: Theories and Evidence*. Revue économique Année. pp. 203-228.
9. Malz, A. (2011). *Financial Risk Management: Models, History, and Institutions*. Wiley, P. 752. ISBN: 978-0-470-48180-6.
10. Messing, B. (2012). *A Critique of Managing the Global Financial Crisis: Lessons from Technological Crisis Management*. Learning From the Global Financial Crisis: Creatively, Reliably, and Sustainably, Stanford Business Books. P. 205-210.
11. The State Statistics Service of Ukraine. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>

Журнал

***«Наукові інновації та
передові технології»***

*(Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка»,
Серія «Психологія», Серія «Педагогіка»)*

Випуск № 10(38) 2024

Підписано до друку 10.10.2024 р.
Формат 60x90/8. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 8,2. Наклад 100 прим.

Видавець:

Громадська наукова організація «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»
Свідоцтво серія ДК №4957 від 18.08.2015 р., Андріївський узвіз, буд.11, оф 68, м. Київ, 04070.